

בס"ד

נושא חודש "עז כנמר"

"יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר, וקל כנשר, ורץ כצבי, וגיבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים" (אבות, כ, ה)

האדם בעבודת ה' אם הוא יתנהל כרגיל, כמו בטבע שלו, לא יצליח לקיים את המצוות ולהתנהל בעולם כראוי. אדם מטבעו הוא עצלן, נסחף אחרי החברה, נסחף אחרי התאוות שלו והדברים שמתחשקים לו בלי מחשבה על ההשלכות. עבודת המידות היא עבודה מרכזית מאד והיא מחנכת את האדם לשבור את הטבע הרע שלו במקרים בהם הדבר פשוט מזיק לו.

"עז כנמר" הוא אחד מארבעת הביטויים בהם משתמש התנא במסכת אבות, לעורר את האדם לעבודת בוראו.

במערך הזה נתמקד בעבודת המידות בארבעה מערכים

1. זריזותו של נמר
2. סקרנות
3. דחיית סיפוקים
4. לחץ חברתי

4. מערך לחץ חברתי

החניך יבין את כוחו של הלחץ החברתי, השפעותיו, וילמד כיצד להתמודד עמו.

פתיחה-דיון

מהו לחץ חברתי ?

משחק במבה

נבקש מ חניך אחד לצאת החוצה (כדאי לבחור בחניך שיש לו יכולת לעמוד בלחץ חברתי).

נשאר מחוץ לסניף (או מחוץ לחדר שבו נערכת הפעולה) שקית במבה, כוס ופתק עם המשימה שלהלן:

"עליך לבדוק כמה "במבות" אפשר להכניס לכוס".

בזמן שהחניך בחוץ בודק, נמלא כוס בבמבה לעיניי החניכים.

נאמר לחניכים שכשנכניס את החניך שיצא, נשאל כל אחד מהם בתורו כמה "במבות" אפשר להכניס לכוס.

נבקש מהחניכים להגיד מספר הגבוה בערך פי שניים ממספר ה"במבות" שבכוס.

(נניח שנכנסות בכוס שלושים "במבות", כל חניך יגיד מספר בין חמישים לשבעים)

נכניס את החניך שיצא וכל אחד מן החניכים שבפנים יאמר בתורו כמה "במבות" יש בכוס לדעתו.

לאחר מכן נשאל את החניך שהיה בחוץ כמה בבות הוא נכנסות בכוס?

(נראה שלמרות שהוא יודע את המספר האמיתי שהוא קטן בהרבה עכשיו הוא שמע את כל חבריו אומרים פי 2, איך הוא יתמודד עם הלחץ החברתי?)

משחק במבה וקולה 2

ראה לחניכים את שתי שקיות הבמבה ונשאל איזו חברה טובה יותר? סביר להניח שכולם יענו: "אסם".

נערוך מעין מבחן טעימה: נגיד לכל חניך בתורו להסתובב ולא להסתכל, ניתן לו לטעום יחידת "במבה" אחת מכל שקית ונשאל

איזו "במבה" טעימה יותר?

בסוף מבחן הטעימה נגלה בוודאי, שלא כולם מעדיפים באמת את ה"במבה" של "אסם" על פני ה"במבה" של החברה האחרת.

נחזור על הפעילות שוב והפעם עם שני סוגי הקולה "קוקה קולה" ו "RC קולה".

נסכם: פעמים רבות אנו נגררים אחרי דעת הרוב ולא אומרים את מה שאנו חושבים באמת.

סיפור הצפרדעים (נספח א')

מה למדנו משתי המשימות הראשונות?

**האם לחניך שיצא החוצה היה קל להגיד מהו מספר ה"במבות" האמיתי
שהיה בכוס? מה הקשה עליו?**

מה בכל זאת עזר לו להגיד אחרת ממה שאמרו כולם?

מה גרם לצפרדעים האחרות להיכנע?

מדוע דווקא הצפרדע האחרונה הצליחה לצאת?

מסר

פעמים רבות אנו נגררים אחרי החברה. אנחנו אוהבים לחשוב כמו כולם, להתלבש בהתאם למה שכולם לובשים ולדבר כמו שכולם מדברים. הכול כדי שלא נראה שונים וכדי שלא יצחקו עלינו.

קוראים לזה "לחץ חברתי".

לפעמים לא שמים לב שהלחץ החברתי גורם לנו להפסיד דברים רבים. אנחנו קונים דברים טובים פחות רק כי ככה כולם עושים.

התורה מחנכת אותנו שלא להיכנע להשפעותיה השליליות של החברה.

בסעיף הראשון ב"שולחן ערוך" כתוב: "ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת", משום שזה מהדברים הבסיסיים ביותר. - והוא צריך להיות עז כמו נמר!

אם נדע בביטחון כי עלינו ללכת רק בדרך התורה, יקל עלינו להתעלם מהלחץ החברתי כשהוא יפתה אותנו לנהוג להפך מדרכה של התורה.

לפעמים, כמו בסיפור, צריך פשוט לסתום אוזניים, להאמין בעצמנו ולהגיע רחוק.

וככה גם בסיפור חנוכה, חלק מהיהודים פחדו מהיוונים והפכו להיות מתיוונים.

אבל היהודים שידעו לא להיסחף אחרי הלחץ החברתי ונשארו יהודים בסופו של דבר עשו מרד וניצחו את היוונים!

הצפרדעים

להקה של צפרדעים טיילו להם ביער, לפתע נפלו שני צפרדעים לתוך בור עמוק מאוד. כל שאר הצפרדעים התגודדו יחד סביב הבור. כשהם ראו עד כמה הבור עמוק הם צעקו לצפרדעים שנפלו:

"חבר'ה, אין לכם שום סיכוי שתצאו מכאן בחיים... אתם נחשבים כבר למתים..."

חבל לכם בכלל להתאמץ!"

לצפרדעים שנפלו לא היה שום חשק לוותר על חייהם בכזאת קלות. שני הצפרדעים התעלמו מהצעקות והסימנים של חבריהם מלמעלה וניסו לקפוץ החוצה בכל כוחם, בשעה שהצפרדעים שמחוץ לבור ממשיכים לצעוק להם ולסמן להם בכל מיני דרכים עם הידיים שאין להם סיכוי... "בחיים לא תצאו מכאן..."

אחד הצפרדעים שמע בעצתם של הצפרדעים, אפסו כוחותיו, הוא פשוט נכנע ונשאר בקרקעית הבור. הצפרדע השני, לא ויתר, הוא ניסה והמשיך בכל כוחו בשעה שהצפרדעים מסמנים לו בתנועות וצועקים מפתח הבור "חבל על המאמץ... אין לך שום סיכוי בעולם..."

"הפסק את המאמץ והסבל שלך, ופשוט תשאר שם."

בכל זאת הצפרדע המשיך לנסות, הוא קפץ אפילו חזק יותר... ובסופו של דבר, הוא נתן ניתור כזה חזק שהצליח לצאת החוצה מהבור כשהוא יצא החוצה, שאלו אותו חבריו הצפרדעים:

"איך עשית את זה? הבור היה ממש עמוק..."

בשפת הסימנים הסביר להם הצפרדע הזה כי הוא חירש... הוא לא שמע מה אומרים לו, ובטעות פירש את קריאותיהם הנרגשות כמילות עידוד...